

Številka: 007-59/2020/4

Datum: 30. 3. 2021

Ministrstvo za notranje zadeve
Gp.mnz@gov.si

ZADEVA: Dopolnjen Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organiziranosti in delu v policiji (EVA 2018-1711-0010) – DODATNO MNENJE

ZVEZA: vaš dopis št. 007-44/2018/65 (14-02), prejet dne 10. 3. 2021 ter priloženo gradivo

Spoštovani,

na podlagi vaših dodatnih pojasnil k mnenju Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju: IP) št. 007-59/2020/2 z dne 4. 1. 2021¹ ter 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (v nadaljevanju ZVOP-1), 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (v nadaljevanju: Splošna uredba) in 76. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov na področju obravnavanja kaznivih dejanj (v nadaljevanju ZVOPOKD) posredujemo dodatno mnenje k prejetemu dopolnjenemu predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organiziranosti in delu v policiji – EVA 2018-1711-0010 (v nadaljevanju predlog sprememb ZODPol), saj ugotavljamo, da številnih skrbi in pripomb IP niste upoštevali. V izogib podvajanja IP skrbi izpostavljenih že v mnenju z dne 4. 1. 2021 ne ponavlja.

Predlog sprememb ZODPol predvideva številne pomembne posege v pravico do varstva osebnih podatkov tako posameznikov zaposlenih v policiji, kot tudi drugih posameznikov. **IP presenečajo pojasnila predlagatelja glede izredno obsežnih potreb po sistematični in obsežni obdelavi osebnih podatkov iz zbirk policije na podlagi ZNPPol (zlasti evidence dogodkov) na zalogo oz. za namen stalnega vsakodnevnega nadzora nad delom policije, torej brez vnaprej zaznanih sumov kršitev ali odprtja postopkov nadzora.**

Kot navajate k pojasnilom glede sprememb novega 6.a in 8. člena ZODPol se t.i. upravni nadzor na delom policije ne začne šele z izdajo pisne odredbe o nadzoru, temveč že prej, ko nadzorna enota ministrstva – DPDVN vsakodnevno spremlja vse relevantne informacije, ki bi lahko vzbudile dvom o kršitvi človekovih pravic oziroma domnevno nezakonitem delu policije kot organa v sestavi ministrstva. Zakon o državni upravi (v nadaljevanju ZDU-1) v 24. členu določa, da ministrstvo nadzoruje delo organa v sestavi. Minister lahko zahteva poročila, podatke in druge dokumente v zvezi z opravljanjem dela organa v sestavi. Predstojnik organa v sestavi mora ministru redno in na njegovo posebno zahtevo poročati o delu organa v sestavi in o vseh pomembnejših vprašanjih s področij dela organa v sestavi. Nikakor takšen nadzor z vidika posegov v varstvo osebnih podatkov torej ne predvideva vzporednega vodenja oziroma kopiranja celotnih evidenc organa v sestavi s strani pristojnega ministrstva za druge namene, niti ne predvideva neposrednega dostopa do zbirk organa v sestavi, ki jih za namene opravljanja svojih nalog, vodi organ v sestavi. **Pri tem gre namreč za varovanje osebnih podatkov posameznikov, na katere se ti podatki nanašajo in bistveno povečanje**

¹ https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/pripombe/2021/MNZ_mnenje_glede_predloga_sprememb_ZODPol-F_dec2020_AJ.pdf

tveganj, da se na tak način podatki uporabijo nenamensko, celo zlorabijo v politične ali druge namene.

IP ne razbere jasne utemeljitve za tovrstne obsežne in sistematične posege v varstvo podatkov v fazi načrtovanja nadzora oziroma v fazi 'vsakodnevnega' nadzora. Konkretno to namreč pomeni množično obdelavo osebnih podatkov iz evidence dogodkov za 'preventivne' namene. IP z vidika načela sorazmernosti izraža zaskrbljenost, da pomeni nov 6.a člen in dopolnitev 8. člena ZODPol, kot jo razume predlagatelj, zahtevo in pravno podlago za zbiranje osebnih podatkov na zalogo, kar je bistveno drugačen obseg obdelave, kot če enota za nadzor pridobi konkretne podatke za konkretnega posameznika oz. posameznike v okviru konkretnega postopka nadzora. Pridobivanje podatkov vsakodnevno »na zalogo« glede na obrazložitev in informacije, ki so nam na voljo, ni skladno z načelom sorazmernosti in jasne določenosti obsega zbiranja osebnih podatkov, ki bi morali v skladu z Ustavo RS voditi vsak zakonsko opredeljeni poseg v pravice posameznikov.

Posledično bi to lahko pomenilo, da se osebni podatki iz evidenc, ki so predmet navedenih členov, množično in na zalogo (celo brez odredbe ministra) prenašajo k enoti za nadzor v okviru ministrstva za notranje zadeve, to pomeni, da bi se pri tej enoti dejansko ustvarjale nove 'mega zbirke' oz. kopije zbirk policije. Glede na vaša pojasnila bi se torej na ta način lahko prenašali vsi podatki iz teh evidenc in ne zgolj podatki potrebni za odločanje v konkretnem postopku kot je sicer praksa pri organih, ki izvajajo različne oblike nadzora. Kot smo že izpostavili, **mora za zbiranje in obdelavo osebnih podatkov vedno obstajati ustrezna pravna podlaga, ki mora zadostiti ustavnemu načelu sorazmernosti.** To pomeni, da mora biti v zakonu ustrezno in sorazmerno glede na zasledovane zakonite cilje opredeljen namen in nabor obdelave.

Dodajamo še, da podzakonski akti v zgoraj opisanem smislu ne morejo določati obdelav osebnih podatkov drugače, kot so določene s tem ali drugim zakonom oz. za katere ne obstaja druga ustrezna pravna podlaga. Glede na člen 38 Ustave mora biti namreč vsaka obdelava osebnih podatkov primarno opredeljena z zakonom in ne podzakonskim aktom. Ta načela so toliko bolj zavezujoča, ko gre za organe kazenskega pregona in situacije, v katerih je posameznikov v bistveno podrejenem položaju nasproti organom države in še posebej kazenskega pregona.

Prav tako ponovno izpostavljamo, da **omejitve pravic posameznikov glede seznanitve z lastnimi osebnimi podatki ne smejo biti absolutne in časovno neomejene oziroma nejasno omejene**, kot to v določenem delu (sprememba 51. člena ZODPol) predlaga predlagatelj. Pojasnilo ministrstva, da traja prepoved do takrat, ko bi bili ogroženi viri varnostnega preverjanja oziroma do takrat, ko bi to neposredno onemogočilo izvedbo nalog policije, ne odpravlja skrbi, da gre za izredno splošno omejitev, ki ni v celoti skladna z omejitvami pravice do seznanitve z lastnimi osebnimi podatki, kot jih predvidevata Splošna uredba in Direktiva EU 2016/680.

IP ponovno podaja splošno sistemsko pripombo, da naloge policije določa ZNPPol in ne ZODPol. IP ni znano, zakaj tega predlagatelj v predlogu sprememb ZODPol ni upošteval in je v predlogu sprememb ZODPol širil oz. nesistemske uredil pooblastila, ki imajo posredno lahko posledice tudi na zasebnost posameznikov. Prav tako izpostavljamo, da gre pri tem za nesistemske ureditve področja glede na ureditev, kot jo predvideva 98. člen ZNPPol (vezano na uredbo iz 103. člena ZNPPol).

Kot ponovno ugotavlja IP, gre v predlaganem novem 32.a členu za postopek varnostnega preverjanja, ki ga trenutno ureja 51. člen ZODPol. Po novem ta postopek, ki med drugim izključuje uporabo predpisov, ki urejajo javno naročanje, ureja nov 32.a člena in dopolnjeni 51. člen ZODPol. Nomotehnično gre za neposrečeno rešitev, ki otežuje enotno tolmačenje ureditve področja, ki pomeni resen poseg v zasebnost in varstvo osebnih podatkov posameznikov, ki so predmet preverjanja.

Ob tem dodajamo, da je nabor situacij, ko je glede na novo predlagano ureditev dopustno varnostno preverjanje ponudnikov, ne glede na pojasnila predlagatelja, ostaja opredeljen tako široko in splošno,

da lahko zajema praktično vse situacije neomejeno. Prav tako to nejasnost dodatno krepi določba 8. odstavka o opredelitvi seznama del za policijo, ki zaradi načina ali narave izvajanja lahko vplivajo na varnost podatkov, uslužbencev, prostorov, objektov ali okolitev policije ter varnost oborožitve, sredstev in opreme. Predlog sprememb ZODPol namreč nikjer ne določa, po kakšnem postopku, naj bi se ta seznam sprejel, kako se bodo z njim seznanili zavezanci, za katere velja (ponudniki del), ter ali in kako bo ta seznam javno objavljen, kar onemogoča jasnost in seznanjenost zavezancev s predpisom.

Določba novega 6. odstavka 82. člena ZODPol še vedno ni skladna z ureditvijo, ki za področje varstva in zdravja pri delu velja glede na 4. odstavek 33. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu (v nadaljevanju ZVZD-1). Slednji določa, da izvajalec medicine dela lahko po predhodni pisni privolitvi delavca od osebnega zdravnika delavca pridobi oziroma vpogleda podatke o zdravstvenem stanju delavca, o njegovem zdravljenju in rehabilitaciji. Izvajalec medicine dela mora osebnemu zdravniku na njegovo zahtevo posredovati informacije o obremenitvah delavca na delovnem mestu in o zahtevah njegovega delovnega mesta. Zgolj dopolnitev obrazložitve predloga zakona te neskladnosti ne odpravlja in ne zagotavlja omogočanja ustrezne podatkovne samoodločbe za policiste, kot je to že urejeno v ZVZD-1.

Prav tako IP ponovno ugotavlja, da se s predlagano spremembo 2. odstavka 105. člena ZODPol nesorazmerno širi obvezni nabor osebnih podatkov v že obstoječi evidenci pomožnih policistov, in sicer s telefonsko številko in elektronskim naslovom. IP se ob tem sprašuje, zakaj sta kot obvezna potrebna oba kontaktna podatka in zakaj posameznikom ni dana možnost izbire oziroma možnost zavrnitve posredovanja. Za namene vzpostavljanja stika bi namreč brez dvoma zadostoval zgolj eden (po presoji policista), za posredovanje gradiv pa zadošča obveznost posredovanja naslova. Glede na to da gre za osebne kontaktne podatke in ne podatke službenega e-naslova ali službene telefonske številke, je po mnenju IP opisan predlog širitve z vidika načela sorazmernosti prekomeren glede na podane utemeljitve. Sprašujemo se tudi, kaj navedeno pomeni za tiste zaposlene, ki morda elektronskega naslova in/ali telefonske številke nimajo oziroma je ne želijo imeti.

S spoštovanjem,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravila:

Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informacijske pooblaščenke

Poslati:

- po e-pošti;
- v vednost: Ministrstvo za pravosodje: gp.mp@gov.si;
- v vednost: Varuh človekovih pravic RS: info@varuh-rs.si;
- v vednost: Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij – CNVOS: info@cnavos.si;
- zbirka dokumentarnega gradiva pri IP.